

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 150/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ľudmilou Penz Vachulovou, advokátkou, Leškova 3A, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Sžsk 111/2018 z 27. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. marca 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Sžsk 111/2018 z 27. novembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.
2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozsudku vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľ sa správnou žalobu doručенou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhal proti Sociálnej poisťovni ako žalovanej (ďalej len „žalovaná“) preskúmania a následne zrušenia jej rozhodnutia č. 26144-2/2016-BA z 11. februára 2016, ktorým jeho odvolanie podané proti rozhodnutiu pobočky žalovanej č. 700-0250538015-GC04/15 z 15. októbra 2015 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) zamietla a prvostupňové rozhodnutie svojej pobočky potvrdila.

4. Pobočka žalovanej označeným rozhodnutím č. 700-0250538015-GC04/15 z 15. októbra 2015 postupom podľa § 178 ods. 1 písm. a) deviateho bodu zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) predpísala sťažovateľovi za obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015 penále v sume 129,57 eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej v Štátnej pokladnici alebo uhradená v hotovosti.

5. Proti prvostupňovému rozhodnutiu pobočky žalovanej podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodlo ústredie žalovanej rozhodnutím č. 26144-2/2016-BA z 11. februára 2016 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietlo a zároveň potvrdilo prvostupňové rozhodnutie pobočky žalovanej.

6. Proti rozhodnutiu ústredia žalovanej podal sťažovateľ správnu žalobu, o ktorej rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6 S 91/2016-41 zo 14. júna 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti označeného rozhodnutia ústredia žalovanej, zamietol a súvisiacim výrokom o trovách konania sťažovateľovi ich náhradu nepriznal. Krajský súd k ťažiskovej námietke sťažovateľa, podľa ktorej ak jednotlivé penále vymerané za príslušné mesačné obdobia nepresahujú zákonom ustanovenú sumu 3,32 eur, tak pobočka žalovanej nesmie penále v zmysle § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. predpísať, uviedol, že v zmysle výkladu ústredia žalovanej z kontextu zákona je potrebné pojem „kontrolované obdobie“ vykladať ako celé obdobie podrobené kontrole pobočkou žalovanej, a nie každý jednotlivý mesiac tohto obdobia samostatne, ako to tvrdí sťažovateľ. Krajský súd ďalej uviedol, že z § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že zákonodarca nepoužil časový termín „príslušný kalendárny mesiac“ v tom význame, ako to uvádza sťažovateľ, ale označené ustanovenie používa časový pojem „kontrolované obdobie“, ktoré sa od obdobia kalendárneho mesiaca môže líšiť. Z uvedeného dôvodu krajský súd dospel k záveru, že sumu 3,32 eur je potrebné pokladať za sumu súčtu jednotlivých mesiacov celého kontrolovaného obdobia a keďže táto suma v prejednávacom prípade presiahla zákonom ustanovené minimum vo výške 3,32 eur, keď celková suma predpísaného penále činí sumu 129,57 eur, tak ústredie žalovanej pri výklade § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. nepochytilo.

7. Následne proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť podľa § 438 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 27. novembra 2019 tak, že kasačnú sťažnosť sťažovateľa podanú proti rozsudku krajského súdu zamietol a účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému rozsudku o zamietnutí kasačnej sťažnosti podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje tým, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je arbitrárny, pretože jeho argumentácia nie je podložná platnou právnou úpravou, pričom v ňom absentuje logické a zrozumiteľné vysvetlenie na sťažovateľom uvádzanú kasačnú námietku. Sťažovateľ v tomto smere uvádza, že *„[n]ik nevymedzil ako je stanovené kontrolované obdobie, z ktorého je odvodená uložená sankcia.“*. Sťažovateľ z uvedeného dôvodu považuje za preukázané, že spôsob uloženia administratívnej sankcie *„musí byť v zákone presne stanovené, čo v prípade kontrolovaného obdobia v Zákone o sociálnom poistení absentuje.“*. Podľa sťažovateľa *„nemožno ponechať na svojvôli orgánov verejnej moci ukladať penále za vopred nešpecifikované obdobia, aby toto v konečnom dôsledku bolo vyššie ako suma minimálnej výšky penále určenej na základe Zákona o sociálnom poistení.“*

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu o zamietnutí kasačnej sťažnosti.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

10. Podľa sťažovateľa najvyšší súd rozhodol arbitrárne, jeho argumentácia nie je podložná platnou právnou úpravou, pretože v nej *„[n]ik nevymedzil ako je stanovené kontrolované obdobie, z ktorého je odvodená uložená sankcia.“*

11. Ústavný súd sa preto zaoberal tým, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaného právneho predpisu, v tomto prípade zákona č. 461/2003 Z. z.

12. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa pri prieskume zákonnosti kasačnou sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu zameril na posúdenie zásadnej námietky sťažovateľa, prostredníctvom ktorej uvádzal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže nesprávne aplikoval § 240 ods. 1 a 2 zákona 461/2003 Z. z. Najvyšší súd ďalej v bode 38 s poukazom na ním citované ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. (body 31 až 37 rozsudku najvyššieho súdu) konštatoval že *„[p]rávnou úpravu ustanovenú v právnej norme § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je potrebné vykladať v kontexte s právnou úpravou ustanovenou v § 144 ods. 1 veta druhá zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorej Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše, ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 eura.“*. Najvyšší súd preto dospel k názoru, že s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej bolo povinnosťou žalovanej predpísať penále za jednotlivé mesiace kontrolovaného obdobia, nemožno súhlasiť, keďže z citovanej právnej úpravy (§ 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.) takáto povinnosť nevyplýva. Najvyšší súd v tejto súvislosti ďalej konštatoval, že *«zákonodarca priamo v právnej norme viaže povinnosť Sociálnej poisťovni k pojmu „kontrolované obdobie“, a nie k pojmu*

ustanovujúcemu časové obdobie „príslušný kalendárny mesiac“, ktoré sa od kontrolovaného obdobia môže líšiť.

13. S poukazom na skutkové zistenia vyplývajúce z administratívneho spisu a citovanej právnej úpravy najvyšší dospel k záveru, že *„v prejednávanej veci je nepochybné, že žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba neodviedol riadne a včas poistné za kontrolované obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015, z ktorých dôvodov žalovaná v oboch stupňoch žalobcovi predpísala penále len za tie mesiace, za ktoré žalobca neodviedol poistné riadne a včas, čo vyplýva aj z prílohy prvostupňového rozhodnutia, ktoré je jeho neoddeliteľnou súčasťou.“*

14. Ústavný súd s ohľadom na sťažostnú argumentáciu sťažovateľa v reakcii na dôvody uvedené v rozsudku najvyššieho súdu považuje za potrebné predovšetkým uviesť, že najvyšší súd dostačujúcim spôsobom konkretizoval svoje úvahy smerujúce k ustáleniu významu sťažovateľom namietaného pojmu „kontrolované obdobie“, ktoré interpretoval ako súhrnné obdobie, za ktoré sa vykonáva kontrolná činnosť, a nie ako obdobie za príslušný kalendárny mesiac kontrolnej činnosti bez ohľadu na celkový súhrnný počet kalendárnych mesiacov vykonávanej kontroly. V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že podstatná časť argumentácie sťažovateľa sa koncentruje na bežnú polemiku o význame zákonodarcom použitého pojmu „kontrolované obdobie“, ktoré vo veci sťažovateľa bolo interpretované v rozpore s jeho právnym názorom. Sťažovateľ sa tak v konaní pred ústavným súdom domáha prehodnotenia uváženia najvyššieho súdu bez toho, aby bližšie ozrejmil kauzálnu súvislosť medzi interpretáciou sporného pojmu „kontrolované obdobie“ zvolenou najvyšším súdom a ním označeným základným právom.

15. Ústavný súd v danej súvislosti tiež uvádza, že právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom, a preto nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť právnych názorov všeobecného súdu, ku ktorým všeobecný súd dospel pri výklade podústavného práva, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil (s výnimkou excesu prekračujúceho hranicu ústavnej udržateľnosti). Nazerajúc na úvahy a právne závery najvyššieho súdu touto optikou, nemožno ich hodnotiť ako excesívne.

16. Navyše ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Posudzovaná vec takúto intenzitu zjavne nedosahuje, čo taktiež zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (m. m. II. ÚS 297/2013, IV. ÚS 94/2014).

17. Vzhľadom na už uvedené niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými a inými právami, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K porušeniu základného práva čl. 46 ods. 3 ústavy:

18. K namietanému porušeniu tohto práva je potrebné uviesť, že v ústavnej sťažnosti absentuje akékoľvek odôvodnenie, čo je nedostatok, ktorý bráni meritórnemu preskúmaniu ústavnej sťažnosti.

19. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2021

Libor Duľa
predseda senátu